

УДК 330.341.1: 061.1ЄС: 001.894

Т. В. Криворучко,
аспірант, Національна академія державного управління при Президенті України, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ ЄС ТА УКРАЇНИ

T. Kryvoruchko,
PhD Student, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

FEATURES OF INNOVATION FUNDING IN THE EU MEMBER STATES AND UKRAINE

Стаття присвячена теоретичному аналізу особливостей фінансування інноваційних технологій у країнах-членах ЄС та Україні. Проаналізовано основні державні програми, які спрямовані на розвиток інноваційних технологій у Німеччині, Нідерландах, Фінляндії та Швеції. На основі позитивного досвіду країн-членів ЄС запропоновано заходи, спрямовані на забезпечення ефективного розвитку інноваційної сфери України.

The article is devoted to the theoretical analysis of the funding of innovative technologies in the EU member states and Ukraine. It analyzes the main government programs that are aimed to develop innovative technologies in Germany, Netherlands, Finland and Sweden. Based on the positive experience of the EU member states measures to ensure the effective development of science and scientific-technical sphere of Ukraine are proposed. Based on the positive experience of the EU member states measures to ensure the effective development of innovation sphere of Ukraine are proposed.

Ключові слова: інноваційні технології, інноваційна продукція, науково-технічні розробки, прикладні дослідження і розробки, фундаментальні дослідження.

Key words: innovative technologies, innovative products, scientific and technical developments, applied research and development, fundamental researches.

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичний аналіз зарубіжних наукових праць Й. Шумпетера, Р. Лукаса, Р. Харрода, Д. Кларка та українських вчених Т. Гончарової, І. Грицяка, В. Князева, Ю. Ковбасюка, В. Лугового, І. Розпутенка, О. Романюка, С. Серьогіна, Г. Ситника, В. Семиноженка, О. Чалого та ін. засвідчив, що інноваційний розвиток вітчизняної економіки не можливий без державної підтримки інноваційної діяльності. Досвід країн Європейського Союзу доводить наявність прямої залежності між рівнем добробуту нації та інноваційністю економіки. Адже, за економічними показниками, близько 80% приросту ВВП економічно розвинених країн ЄС здійснюється за допомогою інноваційної сфери.

Наголошуючи на ключовій ролі розвитку інноваційної політики для економіки країни, А. Галчинський, В. Геєць зазначали, що ... "найбільш привабливою і перспективною моделлю розвитку для України є ставка на політичну, економічну, гуманітарну і наукову інновацію як ключові імперативи глобальних перетворень, реформ нової генерації. І саме інновація, яка реалізується на рівні кожного окремого громадянина у перетворюючому ставленні до життя, до власної ролі у суспільстві, у прагненні вдосконалення себе, міжособистісних стосунків, власної професійної діяльності, актуалізується згодом у загальнодержавному напрямку" [8].

На основі проведеного аналізу щодо розвитку інноваційної сфери у країнах-членах ЄС визначено, що ефективно регулювання інноваційної діяльності державними органами влади дає змогу підвищити результа-

тивність впровадження нововведень та покращити ефективність інноваційних процесів, що є основою сталого розвитку економіки країни.

Пріоритетами розвитку економіки на інноваційній основі є провадження освітньої, наукової та науково-технічної діяльності, здійснення заходів для концентрації інвестиційних ресурсів на реалізацію інвестиційних та інноваційних проектів. Бюджетне фінансування залишається одним із головних фінансових інструментів науково-технічної та інноваційної політики економічно розвинутих країн, основною формою прямої державної підтримки інноваційного розвитку.

Фінансування інноваційної діяльності здійснюється завдяки розвиненій системі державних інститутів, фінансових інститутів банківського і небанківського секторів: спеціалізованих банків і небанківських фінансово-кредитних установ, інноваційних, інвестиційних і венчурних фондів. І проведення такої політики можливе за умов залучення коштів державних цільових програм, банківського капіталу, вільних коштів страхових компаній, пенсійних фондів, власних коштів підприємств і корпорацій, а також індивідуальних інвесторів [2; 7].

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є порівняльний аналіз фінансування інноваційної сфери у країнах-членах ЄС та Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Урядом нашої країни повинні бути здійснені дієві кроки щодо запровадження ефективних механізмів

створення сприятливого середовища для інноваційних процесів, до яких належать, передусім, податкові пільги, пільгове кредитування і субсидування, страхування, надання прав на прискорену амортизацію устаткування, розвиток державою патентного права, системи стандартизації і сертифікації виробництва та окремих видів продукції, регулювання монопольних підприємств і видів діяльності. Також мають бути створені сприятливі умови для міжнародної комерційної діяльності: торговельні угоди, зовнішньоекономічні тарифи, режими валютного регулювання, підтримка вітчизняних інноваторів у міжнародних проектах. Це також розвиток і підтримка системи освіти в країні (повне або часткове фінансування закладів освіти, спеціальної фахової підготовки, підготовка та перепідготовка висококваліфікованих фахівців).

Підтримка інноваційної діяльності у країнах-членах ЄС зазвичай здійснюється у відповідності до національних середньо- і довгострокових стратегій розвитку науки, технологій та інновацій, які визначають пріоритетні напрями, обсяги та механізми державного фінансування даної сфери (наприклад, такими стратегіями володіють Німеччина, Велика Британія, Бельгія, Данія, Польща, Франція, Швеція, тобто країни, які або вже є визнаними лідерами в інноваціях, або активно наближаються до цього статусу).

У Швеції, Данії, Фінляндії, Німеччині, Франції, Данії, Нідерландах витрати на інновації складають близько 3,8—7% від загального обсягу виробництва і продажу продукції [4].

Так, прямі державні витрати на наукові інноваційні проекти у Швеції складають 3,70% від ВВП; у Німеччині — 2,29%; у Франції — 2,18%; у Великій Британії — 1,61% [11].

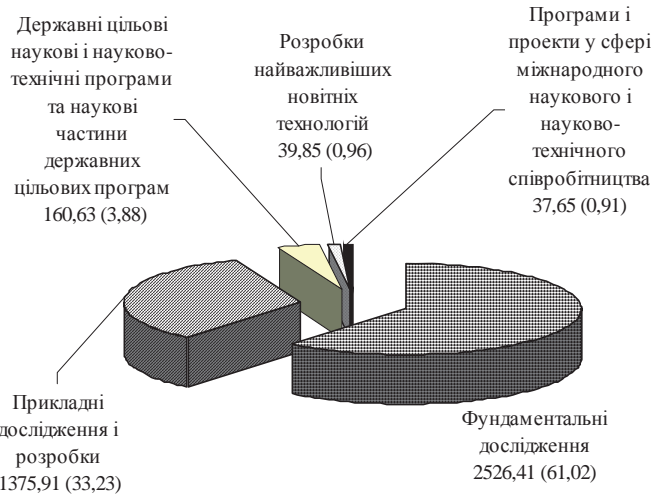
На відміну від країн-членів ЄС з розвиненою економікою, де 85—90% приросту ВВП припадає на виробництво наукоємної продукції, державне фінансування НДДКР в Україні залишається на недостатньому рівні [6].

Також у проекті Закону України "Про державний бюджет України на 2015 р." передбачено, що видатки загального фонду державного бюджету України на 2015 рік Міністерству освіти і науки України, Національній академії наук України та галузевим академіям наук плануються в обсязі 15 977,8 млн грн., що на 28% менше ніж у 2014 році (зменшено на 6 430,9 млн грн.). Також фінансування Національної академії педагогічних наук України, Національної академії аграрних наук України у 2015 році буде забезпечуватися на 80% та 50% менше ніж у 2014 році. Також на 27% скорочуються видатки на розвиток наукової сфери у вищих навчальних закладах.

Незважаючи на складну соціально-економічну ситуацію в країні, бюджетне фінансування залишається одним із головних фінансових інструментів розвитку науково-технічної та інноваційної політики, основною формою прямої державної підтримки інноваційної діяльності.

Для порівняння, за минулий рік загальні видатки державного бюджету України у 2013 році, спрямовані на фінансування наукової сфери, становили:

— згідно з кошторисними призначеннями — 6 250,52 млн грн. (1,5% у загальному обсязі бюджетних асигнувань України), у т.ч. 4 755,51 млн грн. або 76,1

Рис. 1 Фінансування наукових досліджень і розробок за напрямами бюджетних асигнувань, млн грн., (%)

% за рахунок загального фонду; 1 495,01 млн грн. або 23,9% — спеціального фонду;

— фактично профінансовано — 5 962,16 млн грн., з них із загального фонду — 4 633,53 млн грн. (97,4% від запланованого обсягу), спеціального — 1 328,63 млн грн. (88,9%).

За напрямами бюджетного фінансування науки за рахунок загального фонду державного бюджету у 2013 році кошти розподілились наступним чином:

— на наукові дослідження і розробки (ДіР) в цілому припало 89,4% (2012 р. — 88%, 2011 — 88,4%) від загального обсягу бюджетного фінансування науки, зокрема, на: фундаментальні дослідження — 54,5% (2012 р. — 51,3%, 2011 — 51,3%), прикладні дослідження і розробки — 29,7% (2012 р. — 30,3%; 2011 р. — 29,1%), дослідження і розробки за ДЦНТП — 3,5% (2012 р. — 4,7%; 2011 — 5,4%), роботи за державним замовленням (розробки найважливіших новітніх технологій) — 0,9% (2012 р. — 0,8%; 2011 — 1,1%), програми і проекти у сфері міжнародного наукового і науково-технічного співробітництва — 0,8% (2012 р. — 0,9%; 2011 — 0,8%);

— на підтримку розвитку наукової інфраструктури — 4,8% (2012 р. — 6,4%; 2011 — 6,7%), інших робіт — 5,8% (2012 р. — 5,6%; 2011 — 5,6%).

Структуру фінансування наукових досліджень і розробок за напрямами бюджетних асигнувань за рахунок загального фонду державного бюджету за 2013 р. наведено на рисунку 1. Частка базового фінансування досліджень і розробок у структурі фінансування наукових досліджень і розробок за рахунок загального фонду державного бюджету становила 91%, програмно-цільового — 9% (2012 р. — 89,4 і 10,6% відповідно).

На напрям "Фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури та оновлення матеріально-технічної бази" у 2013 році було виділено кошти 19-ти розпорядникам бюджетних коштів у сумі 331,7 млн грн., з яких: із загального фонду — 223,9 млн грн., спеціального — 107,8 млн грн. [9].

Одним із шляхів вирішення зазначеного завдання, а також для забезпечення формування стратегічного бачення напрямів державної політики у науковій та нау-

Таблиця 1. Порівняння публікаційної активності наукових працівників Національної академії наук України та вищих навчальних закладів (Розрахунок проведено за показниками наукометричної бази Scopus)

	За увесь період		За останні 11 років (2002 - 2013)		За останні 5 років (2008 - 2013)	
	Кількість публікацій	Індекс Гірша	Кількість публікацій	Індекс Гірша	Кількість публікацій	Індекс Гірша
МОН	58 318	145	42 996	117	23 092	67
НАН	36 888	91	23 528	69	13 134	41

ково-технічній сфері, створення та запровадження постійно діючої системи стратегічних прогнозно-аналітичних досліджень для подальшого визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та спрямованості діяльності державного сектору наукових досліджень і розробок на задоволення потреб вітчизняної економіки є проведення прогнозних (форсайтних) досліджень науково-технічного розвитку країни за підтримки Державного фонду фундаментальних досліджень.

Для забезпечення співпраці українських вчених із науковцями інших країн необхідно легітимізувати доступ до електронних інформаційних ресурсів, зокрема, шляхом його централізованої передплати. Зокрема за кордоном інформація про наукову сферу України висвітлюється в універсальних базах, наприклад, Web of Science корпорації Thomson Reuters та Scopus корпорації Elsevier.

Відомо, що реферативна база даних і наукометрична платформа Scopus охоплює понад 19 тисяч назв наукових ресурсів від 5-ти тисяч міжнародних видавців, 600 галузевих видань, 350 книжкових серій, 6 млн записів матеріалів конференцій. Також 38 млн записів рефератів наукових статей, з яких 19 млн записів містять посилання на цитовані джерела з 1996 року, а 19 млн — з глибиною архіву аж до 1869 року. База Scopus має 27 базових тематичних розділів, з яких 41 відсоток становлять фізичні науки, енергетика, комп'ютерні науки, математика, матеріалознавство, науки про Землю та планети, хімія та хімічні технології, виробництво [9].

Нині публікаційна активність вчених з особистої зацікавленості перетворюється у реальний показник діяльності університетів (табл. 1).

До критеріїв оцінювання діяльності вищих навчальних закладів наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2013 № 809 включено показник "чисельність науково-педагогічних працівників, які мають публікації у виданнях іноземних держав або у виданнях України, які включені у міжнародні наукометричні бази у звітному навчальному році". Зазначене, з урахуван-

ням робіт щодо включення показника цитування вчених у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, до державних вимог з акредитації вищих навчальних закладів, стимулюватиме представлення університетської науки у міжнародних рейтингах.

Статистичні дані засвідчують, що за останні роки значно скоротився обсяг бюджетного фінансування на наукові дослідження в Україні. Так, у 2009 році на фундаментальні дослідження обсяг бюджетного фінансування складав 108,2 млн грн., у 2012 році — склав 192,3 млн грн., тобто на 84,1 млн грн. більше, або на 77,7 % (рис. 2).

На прикладні дослідження і розробки у 2009 році обсяг бюджетного фінансування складав 48,4 млн грн., у 2012 році — склав 153,8 млн грн., тобто на 105,4 млн грн. більше, або на 218 % (рис. 2).

Аналізуючи політику ЄС у сфері науково-технічних інновацій, можна зазначити, що, в цілому, вона визначається трьома основними показниками:

1) щорічні витрати на розвиток наукових досліджень і технологічних інновацій складають не менше 3 % бюджету ЄС;

2) результати проведених досліджень і запропонованих інновацій стають надбанням усіх членів ЄС однаковою мірою, незалежно від участі країни у фінансуванні здійснюваних проектів;

3) основним механізмом реалізації політики ЄС у сфері науково-технічного розвитку є розробка та реалізація середньострокових рамкових програм.

Сучасна політика у сфері наукових досліджень і технологічних інновацій у ЄС здійснюється на основі визначених принципів, серед яких провідними є:

— принцип субсидіарності країн-членів ЄС;

— взаємної допомоги, максимальної консолідації зусиль і концентрації наявних ресурсів усіх країн-учасниць;

— заохочення "європейського виміру" науково-дослідницьких проектів у центрі уваги перебуває розв'язання науково-технічних проблем, які породжує технологічний і соціальний розвиток, передусім, європейських країн;

— принцип спільного фінансування, згідно з яким усі проекти фінансують всі країни-члени ЄС;

— принцип загальності, який передбачає максимальну мобілізацію можливостей усіх учасників науково-інноваційної діяльності;

— принцип фінансування передінвестиційних проектів, що дозволяє створити необхідну матеріальну базу для вільного творчого наукового пошуку без жорсткої "прив'язки" науковців до можливостей технологізації очікуваних результатів [12].

Варто зазначити, що співвідношення між фінансуванням за рахунок всіх джерел фундаментальних, прикладних досліджень та науково-технічних розробок в Україні значно відрізняється від показників, які існують у країнах із розвинутою економікою (рис. 3). Так, у світовій практиці фінансування фундаментальних, прикладних досліджень та науково-технічних розробок у відсотковому співвідношенні складає — 15/25/60.

Важливим є досвід у сфері інновацій Німеччини, адже ця країна за розвитком інноваційної діяльності займає перше місце в Європі й одне з перших місць у

Рис. 2. Фінансування фундаментальних та прикладних досліджень у вищих навчальних закладах та наукових установах

світі. Показником масштабу такої діяльності є, наприклад, існування понад 400 фірм, що працюють у сфері нанотехнологій, чи 600 фірм — у сфері біотехнологій. Базою для створення фірм служать наукові досягнення численних дослідницьких установ та центрів. Велику увагу в ФРН приділяють всебічному сприянню поглиблення практичної співпраці між наукою та реальним сектором економіки, розширенню мереж кооперації та об'єднань потенціалу науково-дослідних установ і компаній через створення інноваційних союзів та кластерів [5].

Для порівняння, у Нідерландах використовують наступні програми інноваційної політики: 1) кластерна програма "Пункт перший: нанотехнології і вбудовані системи". Мета програми полягає в реалізації потенціалу країни в напрямку створення екосистеми наноелектроніки світового рівня та створення академічної, промислової та інституційної інфраструктури, здатної перевершити кращі світові аналоги; 2) державна стратегія інновацій: 1 етап (2010—2015 рр.) — вирішення існуючих проблем з інноваційним розвитком у відповідності з науковим і економічним можливостям; 2 етап (2016—2020 рр.) — конвергенція інноваційними країнами-лідерами; 3) спеціальна програма з розвитку біотехнологій передбачає стимулювання дослідницьких робіт в сфері біотехнології в університетах, державну підтримку інноваційної діяльності підприємств та будівництва мереж біотехнологічних комунікацій. При розвитку сфери біотехнологій також було використано кластериний підхід і на сьогодні в цій сфері діють понад 20 кластерів світового рівня (біотехнологічний Твенте (Нідерланди — Німеччина), інформаційно-телекомунікаційний "Долина Домель" (Бельгія — Нідерланди), консалтинговий Венло (Нідерланди — Німеччина).

Основою інноваційного розвитку у Нідерландах є, перш за все, вибіркова підтримка провідних інноваційних регіонів (збільшене фінансування окремих регіонів), а також розвиток наукової сфери та освіти. В рамках цієї програми 6 регіонів, що володіють спеціалізацією національного значення (де проживає приблизно 70% населення країни), визначають стратегію територіального економічного розвитку, у тому числі й власні пріоритети підтримки кластерів, а фінансування цих регіонів здійснюється на національному рівні у вигляді надання блокових грантів [10].

Для порівняння, у таких країнах ЄС як Фінляндія підтримка державою інноваційних процесів полягає, передусім, у вкладанні коштів у розвиток інноваційної інфраструктури та активному використанні програмно-цільових програм у разі розподілу бюджетних коштів. Як результат, сьогодні, за даними

Всесвітнього економічного форуму, Фінляндія має одну з найконкурентоспроможніших економік і посідає перше місце за результатами розрахунку індексу конкурентоспроможності економіки [4].

Більшість інноваційних та дослідницьких програм у Швеції здійснюються в дослідницьких лабораторіях університетів, коледжів та приватних дослідницьких лабораторіях великих виробничих компаній. З метою поєднання бізнесу та досліджень деякі інноваційні програми у Швеції ініціюються безпосередньо державою та відповідно фінансуються за державні кошти.

Рис. 3. Співвідношення обсягів фінансування наукових досліджень та розробок у ВНЗ

Бізнес відіграє ключову роль у фінансуванні інноваційних досліджень, витрачаючи на них приблизно 3,32 % ВВП Швеції. Шведський бізнес бере участь у розвитку інноваційної діяльності через "промислові дослідницькі інститути". Дослідницький сектор у приватних компаніях, в основному, зосереджений у 20 найкрупніших виробничих компаніях, що контролюють 2/3 виробничого потенціалу Швеції.

Загальні обсяги фінансування дослідницької та інноваційної діяльності у Швеції складають 4% від щорічного ВВП (державне та приватне фінансування). Щорічні обсяги фінансування науково-дослідної та інноваційної діяльності у Швеції є найвищими серед країн ОЕСР і складають приблизно 900 мільярдів шведських крон (137 мільярдів доларів США) [3].

ВИСНОВКИ

1. Економічне зростання країн Європейського Союзу досягнуто на основі системного поширення інноваційних процесів у реальному секторі економіки. За оцінками, наданими провідними науковцями, технологічні інновації забезпечують до 80% приросту валового внутрішнього продукту. І, перш за все, невід'ємною складовою економічного зростання країн Європейського Союзу є розвиток науково-інноваційних процесів. Інноваційна спроможність та технологічна готовність країн Європейського Союзу забезпечує конкурентоспроможність економіки та постійний її розвиток.

2. Інтеграція України в європейський дослідницький та інноваційний простір сприятиме розкриттю дослідницьких та інноваційних можливостей, оптимізації використання та розвитку інноваційної інфраструктури (технопарки, промислові парки, наукові парки, центри трансферу технологій тощо), реалізації інноваційного потенціалу малого та середнього бізнесу, розвитку міжнародного співробітництва.

3. Відповідно до норм законів України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні", "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" для розвитку інноваційної сфери нашої держави, перш за все, необхідно:

— переглянути існуючі програми, що фінансуються з Державного бюджету України, та упорядкувати їх відповідно до пріоритетних напрямів, визначених законами;

— затвердити нову Державну програму прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку України, визначити обсяги її фінансування;

— провести моніторинг розвитку в Україні пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, їх уточнення та коригування відповідно до розроблених прогнозів з урахуванням критеріїв Європейського співтовариства.

Література:

1. Проект Закону України "Про Державний бюджет України на 2015 рік" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52941
  2. Батура О. Інституціональні умови розвитку венчурного підприємства в Україні / О. Батура, Н. Пікуліна // Економіка України. — 2010. — № 8. — С. 34—38.
  3. Віноградова О.Р. Аналіз світового досвіду інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств // Вісник Донецького інституту міського господарства ДАЖКГ. — 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://econindustry.org/arhiv/html/2012/st_57_29.pdf
  4. Власова І. Особливості фінансування інноваційної сфери в розвинених країнах // Вісник КНТУ. — 2009 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vknteu/2009_1_2/5.pdf с. 42
  5. Єгоров Є.С. Програми інноваційного розвитку зарубіжних країн: досвід та досягнення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2012/06/%D0%84.-%D0%A1.-%D0%84%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2.pdf>
  6. Журавський В. Проблеми законодавчого забезпечення інноваційно-інвестиційної моделі розвитку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/862/%C65>
  7. Ільчук Н.І. Система фінансування інноваційної діяльності: джерела та перспективи розвитку / Н.І. Ільчук, І.О. Парфентьева, П.О. Сунак // Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції "Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти та науки". — Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. — 216 с.
  8. Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А., Геєць В., Кінах А., Семиноженко В. — К.: Знання України, 2004. — 338 с.
  9. Інформаційно-аналітичні матеріали Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України; Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України.
  10. Омеляненко В.А. Аналіз основних складових стратегії високотехнологічного розвитку Нідерландів / М.В. Ахрамаєва [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=43406>
  11. Саталкіна Л.О. Особливості фінансування інноваційної сфери в розвинених країнах світу / Л.О. Саталкіна, В.В. Ланіда // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". — 2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10051/1/44.pdf>
  12. Чорногор Я. Інноваційний розвиток країн ЄС в умовах глобалізації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/ha-ndle/123456789/31678/32Chornogor.pdf?sequence=3>
  13. Science, Technology and Innovation in Europe: 2012 edition [Електронний ресурс] // Eurostat: офіц. веб.сайт. — Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GN-12-001/EN/KS-GN-12-001-EN.PDF
- References:
1. Verkhovna Rada of Ukraine (2014), " Draft Law on State Budget of Ukraine for 2015", available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52941 (Accessed 29 August 2013).
  2. Batura, O. and Pikulina, N. (2010), "Institutional conditions for the development of venture enterprise in Ukraine", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 8, pp. 34—38.
  3. Hal'chyns'kyj, A. Heiets', V. Kinakh, A. and Semynozhenko, V. (2004), *Innovatsijna stratehiia ukrains'kykh reform [Innovation strategy Ukrainian reforms]*, Znannia Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
  4. Vinogradova, O.R. (2012), "Analysis of global investment experience providing innovation activity", *Visnyk Donets'koho instytutu mis'koho hospodarstva DAZhKH*, vol. 1-2, available at: http://econindustry.org/arhiv/html/2012/st_57_29.pdf (Accessed 10 Feb 2015).
  5. Vlasova, I. (2009), "Features innovative financing sector in developed countries", *Visnyk KNTU*, vol. 1, available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vknteu/2009_1_2/5.pdf (Accessed 10 Feb 2015).
  6. Yehorov, Ye.S. (2012), "Innovation development programs abroad, and experience", *Aktual'ni pytannia innovatsijnoho rozvytku*, vol.2, available at: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2012/06/%D0%84.-%D0%A1.-%D0%84%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2.pdf> (Accessed 10 Feb 2015).
  7. Zhuravs'kyj, V. (2003), "The legislative providing innovative investment model of Ukraine", *Pravo Ukrainy*, vol. 4, available at: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/862/%C65> (Accessed 10 Feb 2015).
  8. Il'chuk, N. I. Parfent'ieva, I. O. and Sunak, P. O. (2013), "The system of innovation funding: sources and prospects of development", *Zbirnyk naukovykh prats' Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii "Naukovyj park ta innovatsijna infrastruktura universytetu yak osnova rozvytku osvity ta nauky"* [Scientific Papers of the International Scientific Conference "Science Park and innovation infrastructure as the basis of university education and science"], *Skhidnoievrop. nats. un-t im. Lesi Ukrainky, Luts'k, Ukraine*.
  9. Hal'chyns'kyj, A. Heiets', V. Kinakh, A. and Semynozhenko, V. (2004), *Innovatsijna stratehiia ukrains'kykh reform [Innovation strategy Ukrainian reforms]*, Znannia Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
  10. National Academy of Sciences of Ukraine and Ministry of Education and Science of Ukraine (2015), "Information-analytical materials of the State Agency for Science, Innovations and Informatization of Ukraine", *National Academy of Sciences of Ukraine and Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, Ukraine*.
  11. Omel'ianenko, V.A. and Akhramaieva M.V. (2012), "Analysis of the main components of the high-tech development strategy Netherlands", available at: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=43406> (Accessed 10 Feb 2015).
  12. Satalkina, L.O. and Lanida, V.V. (2011), "Features innovative financing sector in the developed countries", *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivs'ka politekhnika"*, vol.1, available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10051/1/44.pdf> (Accessed 10 Feb 2015).
  13. Eurostat (2012), "Science, Technology and Innovation in Europe: 2012 edition", available at: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GN-12-001/EN/KS-GN-12-001-EN.PDF (Accessed 10 Feb 2015).

Стаття надійшла до редакції 18.02.2015 р.